

Introducció a les cobertes vegetals en cultius extensius

març 29, 2021 |

La coberta vegetal és una eina agronòmica que pot aportar diversos beneficis agroambientals en els cultius extensius. Per poder treure'n el màxim profit cal saber com gestionar-la. Això suposa no només seleccionar l'espècie o barreja d'espècies vegetals en funció dels objectius que es persegueixen i les característiques de la finca sinó també saber com i quan s'ha d'implantar i destruir.

Beneficis de les cobertes vegetals

Una manera d'obtenir beneficis agronòmics i mediambientals concrets en els cultius extensius és la implantació de cobertes vegetals formades per una o varies espècies. Aquestes cobertes vegetals poden coexistir amb el cultiu o bé cultivar-se entre la collita d'un cultiu i la sembra d'un altre. Una correcta gestió de les cobertes vegetals contribueix a protegir el sòl de l'erosió, millorar-ne la fertilitat i afavorir la seva activitat biològica. També ajuden a controlar les herbes adventícies i les plagues i malalties presents en el camp de conreu, entre d'altres.

Selecció de les espècies a incorporar

La selecció de l'espècie o barreja d'espècies que formarà la coberta és important a l'hora de decidir quins beneficis volem obtenir ja que cada família, espècie vegetal i, fins i tot, varietat, té unes característiques determinades. En aquest sentit, és interessant utilitzar diferents espècies a l'hora d'implantar la coberta, ja que amb un maneig adequat es poden potenciar les propietats de cada espècie. A més, la mescla permet assegurar l'establiment de la coberta, competir de forma eficient amb les herbes adventícies, millorar l'estructura del sòl i optimitzar la mobilització dels nutrients. La barreja d'espècies permet aprofitar les llavors que tenen un elevat cost, les quals no seria viable cultivar-les soles. A l'hora de fer la tria és important que les espècies es puguin adaptar a la parcel·la. Per aquest motiu cal tenir en compte el tipus de sòl, la climatologia de la zona, els recursos disponibles a la finca

(maquinària, reg, etc.) i el cicle i la rotació de cultius establerta. Conèixer el cicle dels cultius permetrà seleccionar aquelles espècies que es puguin desenvolupar en el període comprès entre la collita d'un cultiu i la sembra d'un altre. En cas que la coberta es desenvolupi al mateix temps que el cultiu, cal seleccionar espècies que tinguin un cicle similar al del cultiu.

Implantació de la coberta vegetal

Un altre factor que també influeix en la gestió d'una coberta vegetal és la seva implantació. Caldrà escollir una data de sembra no només en funció de les espècies seleccionades i les característiques de la parcel·la sinó també dels beneficis que es vulguin obtenir.

Per exemple, si es vol controlar les herbes adventícies és recomanable implantar la coberta al més aviat possible per tal que aquesta es pugui desenvolupar suficientment com per ofegar-les. D'altra banda, també cal prendre en consideració si s'ha de fer una preparació prèvia del sòl i quin és el mètode de sembra més apropiat, que variarà en funció de les espècies que es volen implantar. Si s'opta per sembrar la coberta en un cultiu de cereals d'hivern, és convenient implantar la coberta després del desherbatge mecànic perquè el sòl queda desencrostat, cosa que facilita que les llavors puguin instal·lar-se satisfactòriament. En cas de sembrar després de la collita, és recomanable realitzar un soterrament superficial previ de la palla i els rostolls del cultiu anterior ja que això afavoreix la implantació de llavors de mida gran.

Gestió de la coberta vegetal

Per garantir la germinació es pot regar després de la sembra en aquelles parcel·les que disposin d'aigua de reg. Les cobertes vegetals també es poden fertilitzar. Tanmateix, cal valorar si el cost d'ambdues accions compensa els guanys obtinguts.

En referència al manteniment de la coberta, cal evitar la immobilització del nitrogen en el sòl tant si l'objectiu és deixar que lignifiqui o no.

Destrucció de la coberta vegetal

El moment de la destrucció de la coberta s'ha de decidir tenint en compte els beneficis que es volen obtenir, quines espècies hi ha implantades, quin és el cultiu successiu i quin és el tipus

de sòl.

Per exemple, si l'objectiu és poder aportar nitrogen al cultiu següent i s'han implantat lleguminoses, és important destruir la coberta en el moment de la floració. Ara bé, cal assegurar-se que la lleguminosa seleccionada floreix en el moment oportú tenint en compte quan necessitarà el nitrogen el cultiu successiu i quina és la textura del sòl (influeix en la descomposició de la coberta). El mètode de destrucció de la coberta variarà en funció de la seva composició; per aquest motiu és important que se sàpiga quins són els mitjans disponibles a l'explotació abans de seleccionar les espècies.

Cloenda

La selecció d'una o varies espècies per implantar una coberta vegetal d'un cultiu extensiu és molt complexa degut als múltiples factors que hi influeixen. Un cop feta la selecció, un bon maneig és fonamental per assolir els objectius proposats, i per això cal conèixer els elements que intervenen en la seva implantació i destrucció.

En les properes edicions d'extensius.cat es publicaran ressenyes pràctiques de diverses espècies de cobertes vegetals, a on s'especificarà quins beneficis poden aportar, el tipus de sòl que requereixen, les dosis de sembra i els moments d'implantació i destrucció.

AUTORS

LAURA PÉREZ

Unitat de Sanitat Vegetal a Girona del
Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca i Alimentació

LLUIS VILA

Unitat de Sanitat Vegetal a Girona del
Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca i Alimentació